

Prövning av barnets bästa – Kompetensförsörjningsplan 2026-2027

Ärendets diarienummer: FSKF-2025-269

Datum: 2025-11-28

Ansvarig avdelning/enhet: HR-avdelningen/Kompetensförsörjningsenheten

1. Beskriv ärendet

Beskriv vad ärendet handlar om och identifiera beslutet som ska prövas, samt redogör för vilka barn som berörs direkt eller indirekt, på kort eller lång sikt, i ärendet.

Denna prövning syftar till att tydliggöra hur barnets bästa har beaktats i förslaget till Kompetensförsörjningsplan 2026-2027. Prövningen innehåller en analys utifrån barnperspektiv, barnets perspektiv och barnrättsperspektiv, med kopplingar till Barnkonventionens artiklar.

Samtliga barn i kommunal förskola berörs indirekt av arbetet med kompetensförsörjning på både kort och lång sikt. En god kompetensförsörjning är avgörande för likvärdig utbildning och kompensatoriskt arbete utifrån barns behov.

2. Beskriv ärendet utifrån barnets perspektiv

Väg in barnets eller barnens åsikter. I vissa fall kan det räcka att hämta in barns åsikter från tidigare undersökningar, forum för delaktighet och inflytande och dylikt. Om du har involverat barn ska du återkoppla resultatet till dem. Om du inte har beaktat barnens åsikter, motivera varför.

Kompetensförsörjningsplanen baseras på olika analyser och underlag inom nämndens verksamhet som utgår från barns perspektiv. Barns åsikter är i första hand inhämtade via ställföreträdare, det vill säga den pedagogiska personalen närmast barnen. Detta inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet där dialog är kärnan. Kvalitetsdialogerna ger möjlighet att fånga upp barns röster och perspektiv till en övergripande nivå.

Årets kvalitetsdialoger har haft ett särskilt fokus på barns egna tankar och åsikter i utbildningen. Detta för att på ett tydligare sätt kunna lyfta barns röster i analyser inom det systematiska kvalitetsarbetet. Underlag från kvalitetsdialoger

där fokus varit på barns egna tankar och åsikter i utbildningen ligger även till grund för utgångspunkterna i kompetensförsörjningsplanen.

3. Beskriv ärendet utifrån barnperspektivet

Undersök vilken kunskap, statistik och beprövad erfarenhet som finns i förvaltningen om barns levnadsvillkor i den aktuella frågan.

Nämndens erfarenhet och forskning visar att medarbetarnas utbildning och kompetensnivå är avgörande för att kunna arbeta kompensatoriskt utifrån varje barns behov och tillhandahålla en likvärdig utbildning av god kvalitet. Såväl Lägesbedömning 2025 som årets analyser av kompetensbehov visar på vikten av fortsatt arbete med att stärka kompetensen närmast barnen i förskolorna.

Malmö är en stad som präglas av skiftande förutsättningar och levnadsvillkor för barnen. Lägesbedömning 2025 pekar på personalens utbildningsnivå och förskollärartätthet som två av de centrala förutsättningarna på förskolorna för att de ska lyckas i sitt utvecklingsarbete. Det konstateras i samma rapport att en ökad andel förskollärare har haft positiv effekt på måluppfyllelsen men också att en varierande andel förskollärare och varierande kompetensnivåer i arbetslagen påverkar likvärdigheten i barnens utbildning. Liksom tidigare år framhålls även rektors utbildningsnära och pedagogiska ledarskap som en avgörande förutsättning för att utvecklingsarbetet ska få långsiktiga effekter i arbetet med barnen.

En förskola av god kvalitet är en skyddsfaktor i sig och är särskilt gynnsam för barn som lever under socioekonomiskt sårbara förutsättningar.

Nämndens uppföljningar visar att förskolornas förutsättningar att tillgodose varje barns behov av stöd, ledning och stimulans i sin utveckling och lärande fortsätter att variera mellan kommunens förskolor. Det bedrivs därför ett långsiktigt arbete för att höja utbildningens kvalitet och minska skillnaderna i måluppfyllelse mellan förskolor. Ett strategiskt kompetensutvecklingsarbete bidrar i grunden till en utveckling där varje barn ska få ta del av en utbildning som gör att de kan utvecklas till sin fulla potential oavsett skillnader i uppväxtvillkor och förutsättningar, i enlighet med artiklarna, 2, 3, 6 och 12.

4. Beskriv ärendet utifrån barnrättsperspektivet

Identifiera vilka av barns rättigheter som påverkas av ärendet. Beakta särskilt grundprinciperna artikel 2, 3, 6 och 12.

Relevanta artiklar för prövningen av barnets bästa avseende Kompetensförsörjningsrapport 2026-2027 är följande:

- Artikel 2 - Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Inget barn får diskrimineras utifrån diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder) och inte heller utifrån socioekonomisk bakgrund eller geografisk hemvist. Ett barn får heller inte diskrimineras på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller andra familjemedlemmars ställning, verksamhet, åsikter eller tro.
- Artikel 3 - Barnets bästa ska vara vägledande i alla beslut som berör barn direkt eller indirekt.
- Artikel 6 - Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln inkluderar både rätten till fysisk överlevnad och hälsa samt den mentala, emotionella, andliga och sociala utvecklingen. I detta ingår rätten till utbildning.
- Artikel 12 - Barns rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem. Barn kan tillfrågas direkt eller via ställföreträdare såsom vårdnadshavare eller pedagoger.
- Artikel 4 - Statens, regioners och kommuners ansvar att säkerställa att barnets rättigheter uppfylls och att lagar och resurser anpassas för att skydda barnets välfärd. Offentliga aktörer är skyldiga att använda sina tillgängliga resurser för att ge barn de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som de har enligt konventionen. Detta kan inkludera ekonomiska resurser, utbildning och socialt stöd.
- Artikel 28 - Barns rätt till utbildning
- Artikel 24 - Barns rätt till bästa möjliga hälsa
- Artikel 26 - Barns rätt till social trygghet
- Artikel 31 - Barns rätt till lek, vila och fritid

5. Bedöm barnets bästa innan beslutet fattas

Analysera och tydliggör hur barnets rättigheter påverkas och barnets bästa har beaktats inför det tilltänkta beslutet. Om andra intressen än barnets bästa väger tyngre i beslutet motivera varför beslutet fattas och föreslå kompensatoriska åtgärder som gynnar barnet och dess rättigheter.

Den centrala utgångspunkten för förslaget till Kompetensförsörjningsplan 2026-2027 är att kompensatoriskt arbete utifrån varje barns behov och en likvärdig utbildning av god kvalitet förutsätter hög kompetens i arbetslagen.

Förskolornas kompetensmässiga förutsättningar ställer fortsatt stora krav på riktade kompetensförsörjnings- och kompetensutvecklingsinsatser.

Förskolenämnden står inför flera sammanhängande kompetensutmaningar som kräver långsiktiga kompetensförsörjningsstrategier. En stor utmaning gäller kompetenssammansättningen. Även om andelen förskollärare ökat över tid finns fortfarande variationer mellan förskolor. Det finns fortfarande förskolor som inte når upp till nämndens inriktning, vilket begränsar förutsättningarna för att bedriva likvärdig undervisning.

Även forskning visar att utbildningsnivå och kompetens hos den pedagogiska personalen närmast barnen är av central betydelse för en förskola med god kvalitet. I kvalitetsdialogerna uttrycker barn att de vill vara med den pedagogiska personal som de känner och som de känner sig trygg med.

Strävan efter en bättre tillgång till förskollärare går i linje med barnets bästa, artikel 3, då det har identifierats som en särskilt betydelsefull förutsättning för det pedagogiska arbetet med barnen.

Formell och hög kompetens hos medarbetarna och goda förutsättningar för rektorer och lokal ledning att styra och leda det kompensatoriska arbetet är centrala förutsättningar för stärkt likvärdighet för barnen på förskolorna i enlighet med artikel 2, 3 och 6.

Bedömning av barnets bästa

Förskolenämnden gör bedömningen att barnets bästa har beaktats i framtagandet av kompetensutvecklingsplanen. Utifrån ett barnperspektiv, barnets perspektiv och ett barnrättsperspektiv bygger nämndens arbete med kompetensförsörjning på att stärka förutsättningarna för det pedagogiska och det kompensatoriska arbetet närmast barnen. Ökad kvalitet och stärkt likvärdighet är den övergripande målsättningen.

Samtidigt kvarstår behov av ett riktat och strategiskt arbete för att stärka den formella kompetensen och fördelningen av denna kompetens i Malmö stads förskolor. Bedömningen i årets gapanalys är att förskollärartätheten behöver öka ytterligare. Ett centralt fokusområde de närmaste åren är därför att successivt växla kompetensprofilen i förskolan till en större andel förskollärare.

Den nationella styrningen och andra omvärldsfaktorer ställer allt högre krav och förväntningar på förskolan. Förskollärarna har numera ett tydligare ansvar för en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Rektor i sin tur har fått ett förtydligat ansvar för att utbildningen som helhet vilar på dessa principer. Detta förutsätter hög kompetens och knyter an till Artikel 28 – barns rätt till utbildning.

Nämnden ser ett tydligt behov av förändrad sammansättning av kompetensen närmast barnen, av en stärkt kompetensutvecklingsstruktur, av förbättrad hantering av kompetensdata och av stärkt ledning och styrning. Detta för att säkerställa att förskolans uppdrag kan utföras med hög kvalitet. Dessa fokusområden tillsammans med förskolenämndens inriktning bedöms som grundläggande för ett kompetensförsörjningsarbete som kan möta barns behov i enlighet med skollagens och läroplanens högt ställda krav.